

ȘCOALA CIVILĂ ROMANO-CATOLICĂ DE FETE DIN SATU MARE

Radu DAVID

ABSTRACT: *After settling down in Satu Mare in 1842, the nuns of St. Vincent of Paul's Order established several educational institutions for girls. They opened a Primary School in the same year of their arrival to Satu Mare. In 1857, they put the basis of the Roman-Catholic Pedagogical School for Primary School Teachers, and a kindergarten during the following year. Probably in 1874 they established a Crafts School of Girls, where the pupils were learning tailoring.*

In 1890 they set up a Secondary School, which is the subject of the present study. In the Hungarian part of the Austro-Hungarian Empire, this type of educational institution used to be called Civil School. The duration of the studies was of four years. The girls who graduated elementary school were admitted to the Civil School. The girls were inhabitants of Satu Mare city, of the county with the same name, but also of the neighboring counties. Most of them came from families belonging to the small bourgeoisie: traders, crafters, clerks and teachers.

Even if it was a Roman-Catholic school, it had a multi-confessional aspect, as many Jewish and Christian pupils were also admitted at this school, even if they had other religions, as Greek-Catholic and Protestant. By adopting this policy, the school proved itself to be a mirror of the multi ethnical and multi confessional society of Satu Mare. The pupils were taught in Hungarian. Most of the teaching staff was formed of nuns belonging to St. Vincent of Paul Order, a lot of them having been educated at the order's own Superior Normal School of Girls, set up at Satu Mare in 1894. This school was preparing the future teachers for the civil schools.

The Roman-Catholic School for Girls functioned independently of the other educational institutions of the Vincentian sisters until 1926. After Satu Mare was joined to Romania in 1919, the school had to adapt to the requirements of the Romanian educational system. As there were no civil schools in Romania, this school was integrated in the Roman-Catholic High school of Girls in 1926. The high school had been set up by the Vincentian sisters too, in 1918, and the Civil School became the secondary school, Hungarian section, of the high school mentioned above. After Romania lost the North-Western part of Transylvania to Hungary, according to the Dictate from Vienna on the 30th of August 1940, the Civil School regained its independence of the high school in January 1942. Starting with March 1945, Transylvania was taken over by the Romanian state. The school functioned according to the rules of the Hungarian educational system until 1947, but from the fall of 1945, it got back its name of Secondary School, specific to the Romanian educational system. The school was again integrated

into The Roman-Catholic Highschool of Girls, starting with the school year of 1947-1948.

In 1948 the whole educational school system from Romania was nationalized by the communist regime. The nuns lost their right of teaching, and their schools were reorganized by the Romanian state. The Roman-Catholic Highschool of Girls was merged with the Calvinist Highschool of Girls, thus forming the Hungarian Highschool of Girls, one of the nowadays "Ioan Slavici" National College's roots.

Keywords: *educational institutions, Roman-Catholic Pedagogical School, Primary School, pupils, teachers.*

1. Înființarea și funcționarea școlii

Conform anuarului școlii pe anul școlar 1922-1923, Școala Civilă Romano-Catolică de Fete ar fi fost înființată în anul 1889¹. Nu a fost identificat însă niciun document care să ateste acest lucru. Cel mai vechi registru matricol al școlii începe cu anul școlar 1890-1891². Un alt anuar, cel pentru anul școlar 1942-1943, menționează de asemenea, că școala a fost întemeiată în 1890³. Același an este indicat și de către Bura László, într-o sinteză asupra învățământului sătmărean⁴. Considerăm, fără nici un dubiu, că acesta este anul înființării școlii. Instituția a primit drept de publicitate din partea ministerului prin ordinul 27 314 din 8 august 1892. La Satu Mare o școala echivalentă ca rang și destinată tot educației fetelor a fost inaugurată de comunitatea reformată în 1892⁵. Ordinul Sf. Vincențiu crease o școală similară și la Sighet în 1878⁶.

Numele școlii de care ne ocupăm, așa cum apare în anuare și în registrele matricole, era Școala Civilă Romano-Catolică de Fete din Satu Mare/Szatmárnémeti Római Katolikus Polgári Leányiskola⁷. Termenul de „școală civilă” ar putea trezi nedumeriri, deoarece el nu există în terminologia pedagogică românească. Școlile civile funcționau în partea ungară a Imperiului Austro-Ungar și erau echivalentul gimnaziului din sistemul românesc de învățământ. Durata studiilor era de patru ani. În anul I erau acceptate absolvente ale școlii primare de patru, cinci sau șase ani. În anul II se puteau înscrie și absolvente ale școlii primare de șase ani.

Școala de la Satu Mare a fost inaugurată în timpul episcopului Meszlényi Gyula (1887-1905), căruia orașul îi datorează și ridicarea „Turnului Pompierilor”, una din construcțiile sale emblematică. Școala era în administrarea surorilor milostive din ordinul Sf. Vincențiu și își

¹ *Anuarul Școalei Civile Rom. Cat. de Fete din Satu Mare pe anul școlar 1922-1923, publicat de direcțiunea școalei*, Tipografia Simon și Vescan, Satu Mare, 1924, p. 2. În continuare *Anuarul Școlii Civile: 1922-1923*.

² Arhivele Naționale ale României, Biroul Județean Satu Mare (în continuare ANBJS) fond: *Gimnaziul Romano-Catolic de Fete*, inv. nr. 371, Registrul matricol nr. 2. În acest fond se află 15 registre. Primul aparține însă Școlii Primare (a fost arhivat greșit), iar Registrul nr. 8 este un registru de eliberare a diplomelor.

³ Agárdy M. Alda (igazgató), *A Szatmárnémeti Római Katolikus Polgári Leányiskola. Évkönyve. Az 1942/1943 tanévrol. Az iskola fennállásának LIII évében szerkesztette*, „Patria” könyvnyomdai, Szatmárnémeti, 1943, p. 6. În continuare *Anuarul Școlii Civile: 1942-1943*.

⁴ Bura László, *Iskolavárosunk Szatmárnémeti*, Csikszereda, Státus könyvkiadó, 1999, p. 148. Acesta a întocmit o scurtă schiță cronologică a acestei școli, fără a indica însă vreo sursă bibliografică.

⁵ *Ibidem*, p. 147.

⁶ Aceasta va funcționa cu unele intermitențe până în 1948. Cf. Vánk Sándor, *Máramorosszigeti római katolikus egyházi iskolak*, Nagybánya, 2005, pp. 187-203.

⁷ În unii ani școlari, în registre apare și cu numele de *A Zardai Római Katolikus Polgári Leányiskola* sau *Az Irgalmas Nővérek Római Katolikus Polgári Leányiskola*.

desfășurarea cursurilor în clădirea B a Colegiului Național „Ioan Slavici” de astăzi. Această clădire a fost finalizată în anul 1892. Cu prilejul lucrărilor de renovare din anul școlar 2011-2012, în partea centrală a fațadei sudice a clădirii, la limita dintre parter și etaj, a fost descoperită sub straturi vechi de zugrăveală, o „inscripție” cu numele școlii în limba maghiară. Aceasta este acum protejată și este vizibilă din stradă. Școala nu a utilizat singură acest corp de clădire, ci l-a împărțit cu alte instituții școlare ale surorilor vincentine. Deoarece clasele paralele erau o raritate, școala nu avea nevoie de foarte multe săli de curs. Într-un inventar⁸ realizat în februarie 1944 se precizează că această școală utiliza exclusiv pentru elevele sale doar patru săli de clasă. Alte cabinete și laboratoare le împărțea cu celelalte școli administrate de surorile carității⁹. Cabinetele de istorie, geografie, desen și sala de gimnastică erau utilizate în comun cu Liceul Romano-Catolic de Fete. Laboratoarele de științele naturii, chimie și fizică le folosea împreună cu Liceul Romano-Catolic de Fete și cu Școala Normală Romano-Catolică de Fete. Unele cabinete și laboratoare, precum și sala de gimnastică se aflau în corpul de clădire nou, inaugurat în anul 1912 (numit astăzi corpul A).

În primii ani de existență școala nu a avut un număr mare de eleve, însă în al treilea an de funcționare numărul acestora s-a dublat față de primul an de ființare (116 față de 58). Școala a devenit treptat foarte atractivă pentru familiile care își doreau să ofere o educație fetelor, dincolo de studiile primare. Elevele școlii proveneau în general din comitatul Satu Mare și de la limitele comitatelor învecinate. Pe lângă clasele de „zi” sau cu frecvență, școala primea la examene și așa-numitele eleve particulare, care se pregăteau acasă sau într-o școală fără drept de publicitate și susțineau examenele de final de an într-o școală autorizată de minister. După absolvirea școlii se putea urma un liceu, multe absolvente înscriindu-se la școlile pedagogice locale, de învățătoare și respectiv educatoare, îndrumate și coordonate tot de surorile carității.

În anul I se înscriau absolvente ale școlii primare, dar categoriile de vârstă erau eterogene în comparație cu școala de astăzi. Astfel, în anul școlar 1890-1891, elevele de anul I (clasa a V-a din zilele noastre), erau născute între anii 1877-1879, având deci între 11 și 13 ani. Cele înscrise în anul I în 1899-1900 aveau tot între 11 și 13 ani, ca și cele din 1909-1910, iar cele înscrise în 1919-1920 aveau între 11 și 15 ani. Elevele particulare aveau și vârste mai înaintate. De exemplu, în anul școlar 1941-1942, au susținut examenle de absolvire ale anului I și eleve născute în 1922¹⁰.

Cursurile nu erau gratuite. Se plătea o taxă de înscriere la școală și o altă taxă pentru cursuri. Pentru elevele particulare, în 1894-1895 se percepea o taxă de înscriere de 4 coroane și o taxă de examen de 20 coroane¹¹. În 1899-1900 se plăteau taxe diferite: 24, 50, 60 coroane, în funcție de potența financiară a familiei din care provenea eleva. Majoritatea plătea 10 coroane pentru înscriere și diferența la examen. În săptămânalul catolic *Heti Szemle* din 28 august 1912 se menționează că taxa de înscriere la Școala Civilă era de 10 coroane, iar cea de studii era de 60 de coroane pentru întreg anul școlar¹². De la începutul secolului XX și până la

⁸ Arhivele Episcopiei Romano-Catolice de Satu Mare, *Szatzmárnémeti Római Katolikus Polgári Leányiskola Jegyzőkönyv 1943/1944* (nefondat), proces-verbal încheiat la 20 februarie 1944, pp. 2-3. Este vorba de un proces-verbal/inventar întins pe 29 de pagini (dactilografiate), extrem de cuprinzător. Probabil școala se pregătea de ce era mai rău, având în vedere evoluția războiului. Acest inventar a fost realizat la cererea ministerului.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Informațiile le-am extras din registrele matricole ale anilor școlari respectivi, aflate la ANBJSM fond: *Gimnaziul Romano-Catolic de Fete*, inv. nr. 371.

¹¹ Informații despre taxele școlare se regăsesc de obicei în toate registrele matricole, acestea având o rubrică specială în care se înregistra plata acestora, dar și în presa vremii. Vezi mai ales Registrul matricol nr. 5, pentru elevele din clasele cu frecvență și Registrul matricol nr. 3 pentru elevele particulare.

¹² *Heti Szemle*, anul XXI, Satu Mare, nr. 35, 28 august 1912, p. 5.

începerea Primului Război Mondial cele mai multe eleve achitau 10 coroane pentru înscriere și 40 coroane pentru examenele de final de an. Elevele care susțineau examen pentru doi ani concomitent achitau 10 coroane pentru înscriere și 50 pentru examinare. La începutul anului școlar 1918-1919 taxa de înscriere era de 40 de coroane, iar taxa de studii era în sumă identică¹³. În anul școlar 1919-1920 taxele se achitau încă în coroane austriece¹⁴. Există o taxă de înscriere de 50 de coroane și taxe de studii/examene în funcție de posibilitățile familiei (48, 50, 80, 130 coroane). Din anul școlar următor taxele sunt achitate în lei. Se plătea 30 de lei pentru înscriere și taxe de studii/examen variind de la 100 și până la 400 lei. Elevele sărace erau scutite de taxe.

Elevele care nu erau din oraș erau cazate în internatul surorilor milostive (celebrul „claustru”), în convictul „Irsik”¹⁵ sau la „Casa Învățătorilor”¹⁶. În anul școlar 1942-1943, dintre elevele claselor cu frecvență, 115 locuiau cu părinții, deci erau din oraș, 18 locuiau în chirie, 35 se aflau în internatul școlii, 8 erau cazate în internatul „Irsik”, iar 4 se aflau la „Casa Învățătorilor”¹⁷. În anul școlar următor 43 de eleve erau cazate în internatul școlii, 9 la convictul „Irsik” și 2 la „Casa Învățătorilor”¹⁸.

Corpul profesoral era format în mare parte din călugărițe, absolvente ale Școlii Normale Superioare/Institutului Pedagogic Romano-Catolic. În realitate multe dintre acestea au predat la școala civilă înainte de a absolvi cursurile Școlii Normale Superioare. Astfel, acestea aveau o dublă calitate, profesoare de școală civilă și în același timp eleve la Școala Normală Superioară deschisă în 1894 (multe erau înscrise aici ca eleve particulare). De exemplu Döry M. Leontia a predat la școala civilă cel puțin între 1906-1913, dar a absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare doar în 1910. Göbl M. Anisia a funcționat între 1891-1894 la școala civilă, însă a absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare doar în 1896. Németh M. Stilla a predat la școala civilă între 1898-1921, dar a finalizat cursurile la Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare numai în 1912, după tentative anterioare nereușite. Exemplele de acest gen ar putea continua¹⁹. Practic, fostele călugărițe – învățătoare, au fost școlarizate suplimentar în propriile instituții, pentru a deveni profesoare de școală civilă.

Este greu de precizat efectivul de cadre didactice pentru fiecare an școlar, deoarece în registrele matricole semnav doar profesoarele – diriginte și cele care luau parte la examenele de final de an. Totuși anuarele școlii, câte s-au păstrat, ne ajută să ne construim o imagine în legătură cu acest aspect. În anul școlar 1922-1923 școala era încadrată cu 10 cadre didactice: directorul, preotul care predă orele de religie și opt profesoare, toate călugărițe²⁰. Douăzeci de ani mai târziu (1942-1943) situația era aproape identică²¹. Erau încadrate nouă cadre didactice (incluzând-o pe directoarea școlii), dintre care opt erau călugărițe, profesoara de sport fiind singura laică și patru preoți care predau orele de religie pentru confesiunile romano-catolică, greco-catolică română, greco-catolică maghiară și reformată. Dintre cele nouă profesoare,

¹³ *Szatmári Hirlap*, anul XXVII, Satu Mare, nr. 35, 28 august 1918, p. 3.

¹⁴ Unificarea monetară s-a realizat doar în acel an, de la finalul anului 1918 și până atunci pe teritoriul României circulând leul românesc, leul german („de ocupație”), rubla rusească și coroana austriacă.

¹⁵ Cunoscut și sub numele de Convictul Episcopal Romano-Catolic - clădirea alăturată de cea care adăpostește astăzi Colegiul Național Kölcsey Ferenc, de pe strada Alexandru Ioan Cuza, colț cu strada Mihai Eminescu.

¹⁶ Clădire demolată în prezent. S-a aflat pe locul unei parcuri a întreprinderii „Electrolux”.

¹⁷ *Anuarul Școlii Civile: 1942-1943*, p. 24.

¹⁸ Arhivele Episcopiei Romano-Catolice de Satu Mare, *Szatmárnémeti Római Katolikus Polgári Leányiskola Jegyzőkönyv 1943/1944* (nefondat), proces-verbal încheiat la 20 februarie 1944, p. 4.

¹⁹ Pentru aceste exemple vezi subcapitolul dedicat personalului didactic al școlii.

²⁰ *Anuarul Școlii Civile: 1922-1923*, p. 2.

²¹ *Anuarul Școlii Civile: 1942-1943*, p. 10.

patru erau cu normă întreagă în școala civilă, iar celelalte erau încadrate cu normă parțială, având ore și în alte instituții școlare ale surorilor carității (profesoara de sport provenea de la Școala Comercială de Fete). În anul școlar următor instituția era încadrată cu director, trei cadre didactice cu normă întreagă, nouă cu normă parțială, o maestră de lucru manual, un profesor de religie și un medic școlar. Cu excepția medicului și a preotului/profesor de religie, toate celelalte cadre didactice erau călugărițe²².

Până în perioada interbelică anul școlar a fost împărțit în două semestre. Din 1922-1923 se introduce anul școlar cu trei trimestre ca efect al impunerii sistemului școlar românesc. Notarea elevilor s-a realizat cu calificative, de la înființarea școlii și până în trimestrul al treilea din anul școlar 1923-1924, când s-a introdus sistemul de notare românesc cu note de la 1 la 10. Până în anul școlar 1913-1914 s-a utilizat sistemul de notare cu cinci calificative: kitűnő/eminent, jeles/foarte bine, jó/bine, elégséges/suficient, elégtelen/insuficient. Din anul școlar 1914-1915 s-a utilizat sistemul cu patru calificative, „eminent” fiind scos din grila de notare. Pentru purtare și „sărguință” se acordau calificative precum: példás/exemplar, dicséretes/lăudabil, jó/bine etc. După Dictatul de la Viena și revenirea orașului Satu Mare sub administrația maghiară s-a reintrodus sistemul de notare cu patru calificative, în mod excepțional fiind folosit neoficial și „eminent”.

Examenle de final de an școlar erau planificate, de regulă, în luna iunie. Pentru elevele care nu promovau examenul în această primă sesiune și pentru elevele particulare se mai organizau sesiuni de examinare în septembrie și uneori și în decembrie. La examenle de final de an participau profesorii de specialitate, dirigintele și directorul școlii alături de un inspector din partea Inspectoratului Școlar al Episcopiei, care era președintele comisiei de examen. De exemplu, la examenle din iunie 1909 a participat și inspectorul dr. Lessenyey Ferenc (protonotar apostolic și canonic al Episcopiei Romano-catolice de Satu Mare). În 1911 tot acesta a îndeplinit rolul de președinte. În 1912, 1913 și 1914 ia parte la această activitate noul inspector general, canonicul Szabó István. În 1915 și 1916 a fost prezent canonicul și inspectorul general dr. Jórđan Károly de Szentgyörgy. În 1917, 1918 și 1919 inspector și președinte al comisiei a fost dr. Lang Antal. În iunie 1920 rolul de președinte al comisiei l-a avut dr. Barany József. În iunie și septembrie 1921 inspector era din nou dr. Lang Antal. Examenle din iunie 1922 le coordonează inspectorul general dr. Jórđan Károly de Szentgyörgy și dr. Scheffler Ferenc. Tot dr. Szentgyörgy este președinte și în sesiunea din septembrie 1922. În iunie și septembrie 1923 președintele comisiei de examen a fost dr. Scheffler Ferenc. Pentru examenle susținute de elevele particulare în 1925-1926, 1926-1927 și 1927-1928 semnează doar directoarea școlii – Kassay M. Evangelista. După 1920 la examenle de absolvire asistau și delegați ai ministerului de resort. În 1923 aceștia au fost Ioan Pap și Gheorghe Sima²³.

Materiile studiate nu s-au modificat prea mult de-a lungul timpului. Redăm în continuare o listă cu „obiectele” studiate în anul școlar 1890-1891²⁴:

- Anul I: Religie și morală/etică; Limba maghiară (lectură și gramatică); Limba germană; Limba franceză; Aritmetică; Geografie; Botanică și Zoologie; Caligrafie; Desen; Muzică; Lucru de mână pentru fete; Gimnastică.

- Anul II: Religie și morală/etică; Limba maghiară (lectură și gramatică); Limba germană; Limba franceză; Aritmetică; Geografie; Istorie; Botanică și Zoologie; Caligrafie; Desen; Muzică; Lucru de mână pentru fete; Gimnastică.

- Anul III: Religie și morală/etică; Limba maghiară (lectură, gramatică, compunere

²² Arhivele Episcopiei Romano-Catolice de Satu Mare, *Szatzmárnémeti Római Katolikus Polgári Leányiskola Jegyzőkönyv 1943/1944* (nefondat), proces-verbal încheiat la 20 februarie 1944, p. 4.

²³ *Anuarul Școlii Civile: 1922-1923*, p. 2.

²⁴ Cf. ANBJSM fond: *Gimnaziul Romano-Catolic de Fete*, inv. nr. 371, Registrul matricol nr. 2.

Școala civilă romano-catolică de fete din Satu Mare

și stilistică); Limba germană; Limba franceză; Aritmetică; Geometrie; Chimie; Mineralogie; Geografie; Istorie; Caligrafie; Desen; Muzică; Lucru de mână pentru fete; Gospodărie; Gimnastică.

- Anul IV: Religie și morală/etică; Limba maghiară (lectură, gramatică, compunere și stilistică); Istoria literaturii; Limba germană; Limba franceză; Aritmetică; Geometrie; Chimie; Fizică; Igienă; Geografie; Istorie; Constituție; Caligrafie; Desen; Muzică; Lucru de mână pentru fete; Gimnastică.

În fiecare an de studiu se acordau calificative și pentru purtare, sârguință și pentru aspectul lucrărilor scrise.

În anul școlar 1919-1920 se studiau aceleași materii, singura noutate fiind introducerea limbii române ca obiect de studiu²⁵. Pentru predarea acesteia a fost adusă o călugăriță de origine română, Alunăr M. Assiola. Adaptarea la sistemul românesc de învățământ a fost un proces de durată. De altfel, Consiliul Dirigent nu a forțat lucrurile, respectând acel principiu al Rezoluției de la Alba Iulia, conform căruia „fiecare popor se va instrui ... în limba sa proprie”. După transferul puterii de către autoritățile de la Alba Iulia către autoritățile de la București la 4 aprilie 1920, școala a trebuit să se adapteze tot mai mult legislației românești. Limba de predare a rămas maghiara, dar tratat documentele școlare încep să fie întocmite în limba română. În anul școlar 1921-1922 apare pentru prima dată în registrele matricole ștampila bilingvă româno-maghiară. Pentru prima dată numele școlii este tradus în română - „Școala Civilă Romano-Catolică de Fete Satu Mare”. Anul școlar 1922-1923 este primul împărțit în trei trimestre. Tot în acest an, în registrul matricol²⁶, pentru întâia oară” numele străzilor din Satu Mare este trecut bilingv sau după noua denumire românească. Abia din anul școlar 1923-1924 registrul matricol este completat exclusiv în limba română (inclusiv rubricatura tipizată). În trimestrele I și II s-au acordat calificative, după sistemul maghiar, scrise însă în limba română. Pe trimestrul al treilea s-au acordat note de la 1-10, după sistemul românesc. În acest an școlar se studiau materiile²⁷:

- Anul I: Religie; Limba română; Limba maghiară; Limba franceză; Istorie; Geografie; Matematici; Științele naturii; Muzică vocală; Desen artistic (grafiat Desemn după moda epocii); Caligrafie; Gimnastică; Gospodărie; Lucru manual.

- Anul II: Religie; Limba română; Limba maghiară; Limba franceză; Istorie; Geografie; Matematici; Științele naturii; Muzică vocală; Desen artistic; Caligrafie; Gimnastică; Gospodărie; Lucru manual.

- Anul III: Religie; Limba română; Limba maghiară; Limba franceză; Limba germană; Istorie; Geografie; Matematici; Științe fizico-chimice; Muzică vocală; Desen artistic; Caligrafie; Gimnastică; Gospodărie; Lucru manual.

- Anul IV: Religie; Limba română; Limba maghiară; Limba franceză; Limba germană; Istorie; Geografie; Matematici; Științe fizico-chimice; Muzică vocală; Desen artistic; Gimnastică; Gospodărie; Lucru manual; Igienă; Instrucție civică.

Din anul 1923 școala și-a pierdut dreptul de publicitate, astfel că examenele de final de an se susțineau la Școala Secundară de Stat pentru Fete²⁸. Așa s-a întâmplat în anii 1924, 1925 și 1926²⁹. Deoarece în sistemul românesc de învățământ nu existau școli civile, în 1926 școala a fost unită cu Liceul Romano-Catolic de Fete, devenind gimnaziul de secție maghiară

²⁵ Loc. cit., Registrul matricol nr. 3, pentru elevele particulare și Registrul matricol nr. 4 pentru clasele cu frecvență.

²⁶ Pentru aceasta și pentru celelalte schimbări - vezi Registrul matricol nr. 6.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ Azi Colegiul Național „Doamna Stanca”.

²⁹ *Ibidem*, f. 374 și 375 etc.

al acestuia³⁰. Va funcționa astfel până în 1940 la cedarea Ardealului de nod-vest în urma Dictatului de la Viena.

Din toamna anului 1940 se revine la denumirea de școală civilă, rămânând însă sub conducere comună cu liceul până în ianuarie 1942³¹. Clasele cu frecvență au fost introduse treptat, ajungându-se ca școala să aibă efectiv complet în 1943-1944. Elevele particulare au fost numeroase și în acest interval și au atins efectivul complet de patru clase încă din 1941-1942. Limba română a rămas obiect de studiu, cu două ore pe săptămână în toți cei patru ani de școală³². De asemenea limba română era și materie de examen de final de an, alături de limba maghiară, limba germană, matematici, științele naturii, istorie, geografie, fizică și muzică³³. S-a revenit la sistemul de notare maghiar cu calificative. Nu există schimbări semnificative printre obiectele de studiu, în comparație cu perioada de dinaintea Primului Război Mondial, demnă de semnalat fiind doar renunțarea la studiul limbii franceze și introducerea limbii germane încă din anul I.

Anul școlar 1943-1944 a adus o mare instabilitate în rândul personalului didactic, mai multe profesoare călugărițe plecând din școală și fiind înlocuite³⁴. Datorită deplasării frontului, anul școlar 1944-1945 a început cu întârziere. Numeroase eleve au venit la școală abia în semestrul II, fiind acceptate în urma unor examene de diferență³⁵.

Din toamna anului 1945 se renunță la denumirea de școală civilă, impunându-se numele de gimnaziu, specific școlii românești³⁶. Școala este reintegrată Liceului Romano-Catolic de Fete din anul școlar 1947-1948.

2. Elevele școlii

2.1. Evoluția numărului de eleve³⁷

După începuturi modeste, cu un efectiv de doar 58 de eleve în primul an de funcționare a școlii, cu numai doi ani mai târziu, numărul acestora se dublează ajungându-se la 116 eleve înscrise în anul școlar 1892-1893. Procesul se menține ascendent, cu un ușor regres în anii de la începutul secolului al XX-lea. Primul Război Mondial nu a afectat înscrierile la școală, dimpotrivă. Acum, precum și în primii doi ani de după încheierea conflagrației mondiale, se înregistrează cel mai mare număr de eleve înmatriculate din toată istoria școlii. Această creștere poate oferi însă o imagine eronată. Ea s-a realizat pe seama elevelor „particulare”, al căror număr a ajuns să îl depășească pe al elevelor de la cursurile de „zi”.

³⁰ *Anuarul Școlii Civile: 1942-1943*, p. 6.

³¹ *Ibidem*.

³² De văzut în acest sens registrele matricole de la nr. 9 la 13 (din 1940-41 și până în 1944-45) și Arhivele Episcopiei Romano-Catolice de Satu Mare, *Szatmárnémeti Római Katolikus Polgári Leányiskola Jegyzőkönyv 1943/1944* (nefondat), proces-verbal încheiat la 20 februarie 1944, p. 4.

³³ Arhivele Episcopiei Romano-Catolice de Satu Mare, *Szatmárnémeti Római Katolikus Polgári Leányiskola Jegyzőkönyv 1941/1942*, proces-verbal încheiat la 17 iunie 1942 și *Szatmárnémeti Római Katolikus Polgári Leányiskola Jegyzőkönyv 1942/1943*, proces-verbal încheiat la 15 iunie 1943.

³⁴ Loc. cit., *Szatmárnémeti Római Katolikus Polgári Leányiskola Jegyzőkönyv 1943/1944*, procesele-verbale din 29 septembrie 1943, 10 octombrie 1943 și 1 aprilie 1944, care reflectă aceste modificări.

³⁵ ANBJS, fond: *Gimnaziul Romano-Catolic de Fete*, inv. nr. 371, Registrul matricol nr. 13.

³⁶ Loc. cit., Registrul matricol nr. 14 (an școlar 1945-1946) și Registrul matricol nr. 15 (an școlar 1946-1947).

³⁷ Datele le-am extras din registrele matricole ale școlii aflate la AN BJ SM fond: *Gimnaziul Romano-Catolic de Fete*, inv. nr. 371. Cifrele din tabel se referă la elevele înscrise la cursuri în fiecare an școlar.

Școala civilă romano-catolică de fete din Satu Mare

Anul școlar	Clasa											Total înscrise
	Eleva din clasele cu frecvență					Eleva „particulare” ³⁸						
	I	II	III	IV	Total parțial	I	II	III	IV	Mixt ³⁹	Total parțial	
1890 - 1891	17	14	16	11	58	-	-	-	-	-	-	58
1891 - 1892	24	20	23	18	85	-	-	-	-	-	-	85
1892 - 1893	30	27	23	19	99	2	1	4	10	-	17	116
1893 - 1894	31	28	27	20	106	2	4	4	7	-	17	123
1894 - 1895	56	34	27	23	140	3	5	14	13	-	35	175
1895 - 1896	48	57	34	23	162	2	2	15	7	4	30	192
1896 - 1897	35	50	47	32	164	4	2	8	2	1	17	181
1897 - 1898	43	46	47	40	176	2	1	4	7	-	14	190
1898 - 1899	34	41	42	29	146	8	5	12	4	3	32	178
1899 - 1900	47	39	39	34	159	10	10	16	8	-	44	203
1900 - 1901	47	46	53	38	184	6	11	12	13	-	42	226
1901 - 1902	45	46	39	37	167	3	3	2	4	-	12	179
1902 - 1903	39	44	34	35	152	2	9	6	2	3	22	174
1903 - 1904	50	42	38	37	167	1	4	11	4	1	21	188
1904 - 1905	48	61	44	36	189	4	5	8	4	-	21	210
1905 - 1906	46	51	52	40	189	1	7	6	9	1	24	213
1906 - 1907	58	53	59	56	226	3	2	3	-	-	8	234
1907 - 1908	54	58	64	57	233	3	7	4	14	-	28	261
1908 - 1909	79	57	64	52	252	5	4	9	3	-	21	273
1909 - 1910	56	83	52	57	248	11	9	9	1	-	30	278
1910 - 1911	59	58	77	58	252	13	14	14	9	-	50	302
1911 - 1912	63	56	55	63	237	11	14	7	4	1	37	274
1912 - 1913	60	67	63	56	246	9	8	9	8	3	37	283
1913 - 1914	76	67	69	66	278	17	10	10	9	3	49	327
1914 - 1915	45	62	60	61	228	12	20	13	7	-	52	280
1915 - 1916	93	70	68	73	304	28	24	21	10	1	84	388
1916 - 1917	99	69	64	71	303	39	31	13	21	15	119	422
1917 - 1918	118	95	73	66	352	56	36	24	8	7	131	483
1918 - 1919	72	74	72	74	292	47	62	46	34	9	198	490
1919 - 1920	68	64	76	76	284	98	71	102	74	10	355	639
1920 - 1921	61	55	47	67	230	36	36	23	24	-	119	349
1921 - 1922	68	62	44	42	216	35	29	20	24	2	110	326
1922 - 1923	48	68	61	41	218	25	9	12	17	28	91	309
1923 - 1924	40	43	49	49	181	1	6	10	6	-	23	204
1924 - 1925	1	27	19	37	84	-	-	-	-	-	-	84
1925 - 1926	18	13	12	-	43	5	-	3	-	-	8	51
1926 - 1927	-	-	-	-	-	2	4	-	-	-	6	6
1927 - 1928	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	5	5
1940 - 1941	66	-	-	-	66	14	5	4	-	-	23	89
1941 - 1942	64	65	-	-	129	45	37	35	28	-	145	274
1942 - 1943	62	58	66	-	186	33	29	44	25	-	131	317
1943 - 1944	61	60	60	60	241	37	31	42	32	-	142	384
1944 - 1945	60	57	48	60	225	10	18	29	41	-	98	323
1945 - 1946	40	60	60	52	212	-	7	-	12	-	19	231
1946 - 1947	66	54	55	57	232	-	-	-	-	-	-	232

³⁸ Pentru primii doi ani de existență a școlii nu sunt menționate eleve particulare. În anii școlari 1892-1893 și 1893-1894 acestea au fost trecute în același registru matricol cu elevele din clasele cu frecvență. Din 1894-1895 este deschis un registru matricol separat pentru acestea (Registru matricol nr. 3).

³⁹ În această categorie am inclus elevele particulare care susțineau examenele pentru mai mulți ani șco-

Astfel, dacă în 1913-1914 elevele „particulare” reprezentau 14,94 % din elevele înscrise, în 1916-1917 erau deja 28,19 %, iar în 1919-1920 atingeau 57,35 %, pentru a descrește în anul școlar următor la 34,09 % și în 1923-1924 la 11,27 %. Această suprareprezentare a elevelor „particulare” în anii de război o putem pune pe seama dorinței părinților de a-și proteja fiicele, care erau astfel nevoite să se deplaseze la Satu Mare, doar în perioada de susținere a examenelor anuale. În plus în anul școlar 1919-1920 numeroase eleve de la Școala Civilă de Stat din Baia Mare și-au susținut examenele ca eleve „particulare” cu cadrele didactice de la Satu Mare⁴⁰. Așa se explică creșterea neobișnuită a numărului elevelor de acest tip pentru acest an școlar. Cu toate acestea trebuie să remarcăm faptul că numărul elevor de la cursurile cu frecvență nu a scăzut în vremea războiului, continuând chiar să crească, atingând valoarea maximă în anul școlar 1917-1918.

După război, efectivul total al școlii a început să scadă din trei motive. În primul rând, trasarea graniței dintre România și Ungaria, a făcut ca școala din Satu Mare să piardă o importantă arie de selecție situată în vestul comitatului Satu Mare, care acum se afla în Ungaria. Al doilea motiv a fost pierderea dreptului de publicitate al școlii. A treia cauză a constituit-o înființarea Școlii Secundare de Stat pentru Fete, în toamna anului 1923, care a atras elevele românce. Decăderea este extrem de vizibilă dacă punem în balanță anul școlar 1922-1923, în care exista un număr de 309 eleve înscrise și, comparativ, anul școlar imediat următor cu doar 204 eleve înscrise. Remarcăm, deci, o scădere cu o treime a populației școlare. La începutul anului școlar 1923-1924, 123 de cursante ale școlii au fost preluate de Școala Secundară de Stat pentru Fete⁴¹. Este vorba despre elevele de origine română și evreiască, eleve care nu au mai avut dreptul să frecventeze o instituție romano-catolică cu predare în limba maghiară. Anii următori au înregistrat un declin drastic al numărului de eleve înscrise, până la transformarea Școlii Civile în gimnaziul (și totodată secția maghiară a) Liceului Romano-Catolic de Fete.

După reînființarea sa ca Școală Civilă în toamna anului 1940, în urma Dictatului de la Viena, populația școlară a revenit treptat la valorile numerice de dinaintea Primului Război Mondial, cu mențiunea că elevele particulare reprezentau iarăși procentaje importante din total: 52,91 % în anul școlar 1941-1942, 41,32 % în 1942-1943, 36,97 % în 1943-1944 și 30,34 % în 1944-1945.

Un alt aspect important ce necesită a fi urmărit este abandonul școlar. Acesta poate fi observat atât studiind evoluția/involuția numărului de eleve dintr-o clasă pe parcursul școlarității, cât și ca procentaj pentru fiecare an școlar în parte. Dacă studiem evoluția/involuția numărului de eleve dintr-o clasă, vom constata atât clase care suferă scăderi de efectiv, cât și clase care înregistrează creșteri. Astfel, în anul școlar 1895-1896 - în anul I au fost înscrise 48 de eleve. Au promovat în anul IV doar 29. În anul școlar 1900-1901 elevele din anul I de studii au fost în număr de 47. În anul IV (1903-1904) în clasă rămăseseră 37 de fete. În anii de la începutul secolului al XX-lea și ai Primului Război Mondial observăm fenomenul contrar. Astfel, anul I din 1903-1904, avea înscrise 50 de eleve, în vreme ce în anul IV (1906-1907) regăsim 56 de eleve. În anul I din 1914-1915 erau înregistrate 45 de eleve; aceeași clasă în anul IV (1917-1918) prezenta 66 eleve înscrise⁴². Între 1940-1947 se consemnează doar

---

lari. De exemplu, în anul școlar 1895-1896, două eleve au susținut atât examenele pentru anul III, cât și cele de anul IV. Tot aici am inclus și elevele pentru care nu este clar precizat anul de studiu.

⁴⁰ Conform înscrisurilor din Registrul matricol nr. 3., f. 220, elevele particulare din Baia Mare (119 eleve) și Baia Sprie (47 eleve) au susținut examenul în localitate, comisia de examinare deplasându-se acolo.

⁴¹ Ioan Viman, *Învățământul secundar din părțile sătmărene în perioada interbelică: 1919-1940*, Ed. Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 2007, p. 199. Autorul pune acest transfer pe seama desființării Școlii Civile Romano-Catolice de Fete. În realitate, în 1923 școala și-a pierdut doar dreptul de publicitate.

⁴² Nu mai furnizăm alte exemple, deoarece datele sunt ușor de urmărit pe diagonală, în tabel.

Școala civilă romano-catolică de fete din Satu Mare

pierderi minore pentru fiecare clasă. În tabelul de mai jos ne-am propus să surprindem situația abandonului școlar, prin decupaje secvențiale situate la cinci ani distanță. Am luat în discuție și anii supuși vitregiilor existenței obiective, precum 1918-1919 și 1919-1920, în care „Marea Istorie” a afectat situația învățământului.

Anul școlar	Număr eleve retrase din clasele cu „frecvență”	Abandonul la elevele „particulare”⁴³	Total
1890 - 1891	6	-	6 (10,34 %)
1895 - 1896	8	-	8 (4,16 %)
1900 - 1901	18	4	22 (9,73 %)
1905 - 1906	12	3	15 (7,03 %)
1910 - 1911	15	2	17 (5,62 %)
1915 - 1916	6	-	6 (1,54 %)
1918 - 1919	23	75	98 (20 %)
1919 - 1920	25	71	96 (15,50 %)
1920 - 1921	13	25	38 (10,88 %)
1924 - 1925	27	-	27 (32,14 %)
1940 - 1941	9	1	10 (11,23 %)
1944 - 1945	3	-	3 (1,33 %)

Se observă ușor că după un început ezitant, cu un procent de peste 10 % eleve retrase în primul an de funcționare a școlii, în anii următori rata abandonului școlar este în scădere, înregistrând valori mici chiar și în vremea Primului Război Mondial. Primăvara tensionată a anului 1919 și redesenarea granițelor au dus la creșterea procentuală a acestui fenomen pentru anii școlari 1918-1919 și 1919-1920. Astfel, în cazul a 43 dintre cele 71 de eleve particulare ce nu s-au mai prezentat la examene în anul școlar 1919-1920, este indicată noua frontieră ca motiv al abandonului școlar⁴⁴. În schimb, procentajul mare al abandonului din 1924-1925 se datorează cu siguranță retragerii dreptului de publicitate al școlii, de către statul român. În celălalt interval de funcționare a școlii se observă o rată mare de renunțare la studii în primul an de reluare a activității (1940-1941) și procentaje mult mai mici în anii următori.

O problemă pe care am întâlnit-o și la Școala Primară este suprapopularea claselor. Numărul de eleve într-o clasă depășea frecvent 40 – 50. Abia în anul școlar 1908-1909 avem informații despre clase paralele - I A și I B cu 39 și, respectiv, 40 de eleve. Până atunci nu există indicii despre existența acestui format. Următorii doi ani școlari această structură este menținută, dar în 1911-1912 clasele au fost unite într-una singură de anul IV cu 63 de eleve. În 1915-1916 avem iarăși I A și I B, în total 93 de eleve. Anul următor clasa este comasată și cuprinde 69 de eleve (anul II). În schimb anul I are două clase - de 49 și, respectiv, 50 de eleve. Și în 1917-1918 există două clase de anul întâi, I A - cu 60 de eleve și I B - cu 58 de eleve. Și anul doi se remarcă prin două clase: II A - cu 46 și II B cu 49 eleve. În 1919-1920 existau III A și III B, respectiv IV a și IV B. În 1920-1921 - IV A și IV B aveau în total 67 eleve. Sălile de clasă mari

⁴³ Erau eleve care se înscriau la școală, dar nu se prezentau pentru susținerea examenelor.

⁴⁴ ANBJSM fond: *Gimnaziul Romano-Catolic de Fete*, inv. nr. 37, Registrul matricol nr. 3, passim.

și aerisite permiteau funcționarea cu efective de neconceput astăzi.

2.2. Confesiunea religioasă a elevilor⁴⁵

Anul școlar	Confesiunea					Total (100 %)
	Romano-catolică	Greco-catolică	Reformată	Israelită	Alta/ neprecizată	
1890 - 1891	34 (58,62 %)	2 (3,44 %)	6 (10,34 %)	16 (27,56 %)	-	58
1894 - 1895	108 (61,71 %)	18 (10,28 %)	21 (12 %)	28 (16 %)	-	175
1899 - 1900	119 (58,62 %)	12 (5,91 %)	28 (13,79 %)	44 (21,67 %)	-	203
1904 - 1905	140 (66,66 %)	24 (11,42 %)	17 (8,09 %)	29 (13,80 %)	-	210
1909 - 1910	164 (58,99 %)	44 (15,82 %)	22 (7,91 %)	48 (17,26 %)	-	278
1914 - 1915	163 (58,21 %)	39 (13,92 %)	33 (11,78 %)	45 (16,07 %)	-	280
1919 - 1920	290 (46,84 %)	92 (14,86 %)	82 (13,24 %)	121 (19,54 %)	34 (5,49 %)	619
1922 - 1923⁴⁶	193 (67,48 %)	44 (15,38 %)	24 (8,39 %)	25 (8,74 %)	-	286
1924 - 1925	62 (73,80 %)	3 (3,57 %)	9 (10,71 %)	10 (11,90 %)	-	84
1940 - 1941	50 (56,17 %)	24 (26,96 %)	13 (14,60 %)	1 (1,12 %)	1 (1,12 %)	89
1944 - 1945	224 (69,34 %)	73 (22,60 %)	22 (6,81 %)	-	4 (1,23 %)	323

Am selectat pentru analiza noastră ani școlari situați la un ecart aproximativ egal. Se constată o dominanță netă a elevilor de confesiune romano-catolică, care au majoritatea absolută în toți anii studiați (excepție 1919-1920). Urmează elevele de religie israelită, cele de confesiune greco-catolică și cele de confesiune reformată. În rândul acestora din urmă le-am cuprins atât pe cele de confesiune „helvetică” adică calvină (care erau majoritare), cât și pe elevele unitariene sau de confesiune evanghelică augustană⁴⁷. Se observă dispariția elevilor de confesiune israelită în anii celui De-al Doilea Război Mondial. Acest fapt se datorează în

⁴⁵ Datele le-am cules din registrele matricole utilizate și pentru studierea evoluției numărului elevilor școlii.

⁴⁶ Date extrase din Anuarul Școlii Civile: 1922-1923, p. 8. Conform anuarului numărul total de eleve înscrise la școală a fost de 286. Conform calculelor noastre bazate pe datele înregistrate în registrele matricole, în acest an școlar ar fi fost înscrise 309 eleve.

⁴⁷ De exemplu, în anul școlar 1890-1891, din cele șase eleve menționate la confesiunea reformată, cinci țineau de ramura „helvetică”/calvină, iar una era unitariană. În 1899-1900 printre elevele reformate se aflau și trei de confesiune evanghelică augustană și o elevă ce ținea de cultul unitarian etc.

primul rând legislației antisemite din Ungaria, care se aplica și în Ardealul de nord-vest, după 30 august 1940, conform căreia în școli se aplica principiul „*numerus clausus*”, procentajul elevilor evrei neputând depăși 6 % în școlile publice, cifră care corespundea aproximativ cu procentajul populației evreiești raportată la întreaga populație a țării⁴⁸. Pe de altă parte, la Satu Mare, în anul 1941 s-a deschis o Școală Civilă Mixtă evreiească⁴⁹, aceasta preluând majoritatea elevelor de această confesiune din celelalte școli din oraș.

2.3. Originea etnică a elevelor

Nu am întocmit un studiu sistematic cu privire la originea etnică a elevelor acestei școli, deoarece datele existente sunt insuficiente. Registrele matricole nu menționează clar etnia, ci limba maternă. În aceste condiții la majoritatea elevelor este consemnată ca limbă maternă maghiara. Pentru a interpreta datele existente se poate apela la religie/confesiune și la numele elevelor.

Se poate afirma la modul general, că o mare parte a elevelor de confesiune romano-catolică era de etnie maghiară. Printre ele există însă destule de etnie germană (șvabă) și slovacă, fapt evidențiat de numele lor. Elevele de confesiune greco-catolică erau în majoritate de etnie română și ucraineană, fără a uita de cele care aparțineau de biserica greco-catolică maghiară. Și pentru elevele românce este consemnată ca limbă maternă maghiara. Vom analiza situația din câțiva ani școlari.

Astfel, conform registrului matricol pentru anul școlar 1890-1891, toate cele 58 de eleve înscrise, ar fi avut ca limbă maternă maghiara⁵⁰. Or, 16 eleve erau de origine israelită, iar dintre cele două eleve greco-catolice, Katoka Maria, pare a avea mai degrabă origine ruteană.

În 1894-1895 toate elevele din clasele cu frecvență sunt declarate ca având limba maternă maghiara, deși 28 dintre acestea erau israelite, iar 15 greco-catolice. Elevele particulare sunt considerate de asemenea de limbă maternă maghiară, or două dintre elevele greco-catolice au o certă origine românească. Este vorba despre Nyistor Amália și despre Papp Irén, al cărei tată, Papp István, era preot greco-catolic în Baia Sprie⁵¹.

Pentru anul școlar 1899-1900, dintre cele 159 eleve înscrise la clasele cu frecvență, la 144 este consemnată ca limbă maternă maghiara, la 13 germana, iar pentru două româna. Cele 44 de eleve particulare sunt considerate toate ca având limba maternă maghiara, chiar și Domnita Paulina, de confesiune greco-catolică, al cărei tată era cantor – învățător. În anul școlar următor elevele cu limba maternă germană și română dispar aproape în totalitate, printre elevele de la cursuri cu frecvență fiind înregistrată una singură cu limba maternă germană. Nu este vorba de o dispariție fizică ci de faptul că la aceleași eleve acum este consemnată maghiara ca limbă maternă.

În anul școlar 1909-1910 întâlnim o situație similară. Astfel, toate cele 57 de eleve ale anului IV, clasă cu frecvență, sunt considerate a avea limba maternă maghiara. 16 dintre acestea erau israelite, iar șase greco-catolice. Dintre acestea șase considerăm că Bozsán Julianna (din Botiz), Márosan Mária (Negrești-Oaș) și Muszte Mária (Târgu-Lăpuș) au cu siguranță româna ca limbă maternă. În același an școlar, toate elevele particulare sunt înregistrate cu maghiara ca limbă maternă, deși șase erau de confesiune israelită și cinci greco-catolice. Dintre acestea cinci,

⁴⁸ Lówy Dániel, *A Kálváriától a tragédiáig. Kolozsvár zsidó lakosságának története*, Koinónia Kiadó, Kolozsvár, 2005, p. 131.

⁴⁹ Despre această școală vezi: Csirák Csaba, *A Szatmárnémeti Izraelita Koedukációs Polgári Középiskola*, lucrare accesibilă la: <http://egyur.50webs.com/Izrkozepisk.pdf> (ultima accesare: 07.02.2017).

⁵⁰ ANBJSM, fond: *Gimnaziul Romano-Catolic de Fete din Satu Mare*, nr. inv. 371, Registrul matricol nr. 2.

⁵¹ Pentru elevele particulare: *loc. cit.*, Registrul matricol nr. 3.

trei sunt sigur românce: surorile Szücs Kornélia și Valéria⁵², al căror tată era cantor-învățător la Csenger și Bretan Florá, al cărei tată era de asemenea cantor-învățător, însă la Doba.

Conform unei statistici⁵³ referitoare la anul școlar 1942-1943, dintre cele 180 de eleve clasificate din clasele cu frecvență, 165 aveau ca limbă maternă maghiara, iar 15 româna. Din cele 180 de eleve, 154 vorbeau doar limba maghiară, 24 vorbeau atât româna cât și maghiara, iar două eleve cunoșteau atât limba maghiară cât și pe cea germană.

Situația este similară cu cea înregistrată în cazul Școlii Primare⁵⁴ și considerăm că furnizarea altor exemple de acest gen ar fi redundantă. Este evident că majoritatea elevelor avea maghiara ca limbă maternă, procesul de maghiarizare fiind accentuat atât în mediul șvăbesc, cât și în cel evreiesc, dar exemple precum cele de mai sus arată cât de nesigure sunt aceste înregistrări din documentele școlare și îndeamnă la utilizarea lor cu precauție.

2.4. Originea geografică a elevelor

Distanța de la care vin elevii pentru a studia la o școală arată zona de influență a acesteia și dovedește notorietatea sa. O analiză complexă a acestei situații este imposibil de realizat, datorită modalităților diferite de înregistrare a datelor în registrele matricole. Astfel, în unele registre este indicată localitatea unde s-a născut eleva, în timp ce în altele se menționează adresa de domiciliu a părinților. Util pentru demersul nostru este domiciliul părinților și al elevei din perioada studiilor. Considerăm că este irelevantă alcătuirea unor statistici bazate pe locul de naștere al elevei, deoarece în multe situații acesta nu coincide cu adresa din perioada școlarității și deci nu reflectă gradul de atractivitate al școlii⁵⁵. În consecință ne vom baza în demersul nostru pe datele existente⁵⁶.

Anul școlar	Elevi din clasele cu frecvență		Elevi particulare		Total	
	Din orașul Satu Mare	Din afara orașului	Din orașul Satu Mare	Din afara orașului	Din orașul Satu Mare	Din afara orașului
1890 - 1891	38	20	-	-	38 (65,51 %)	20 (34,39 %)
1894 - 1895	76	64	4	31	80 (45,71 %)	95 (54,25 %)
1899 - 1900	91	68	6	38	97 (47,78 %)	106 (52,22 %)

⁵² Kornélia este trecută cu numele de familie Szücs, iar Valéria cu numele de familie Szüts.

⁵³ *Anuarul Școlii Civile: 1942-1943*, p. 23.

⁵⁴ Situația este identică și în cazul celorlalte școli administrate de „surorile milostive” la Satu Mare, după cum vom vedea în capitolele următoare.

⁵⁵ De exemplu din cele 35 de eleve particulare înscrise în anul școlar 1894-1895, pentru 16 locul nașterii nu coincide cu domiciliul din momentul înscrierii la școală. În 1899-1900, din 44 de eleve particulare datele nu coincid la 19 eleve, în 1904-1905, din 22 de eleve datele nu corespund pentru 10 eleve, în 1909-1910, din 30 de eleve, datele nu corespund pentru 12 eleve, în 1914-1915, din 52 eleve nu corespund la 23. Datele le-am extras și comparat din Registrul matricol nr. 3. Nici la elevele de la cursuri cu frecvență nu este altă situație. Pentru anul școlar 1915-1916, din totalul de 309 eleve înscrise, locul nașterii nu coincide cu domiciliul în cazul a 142 de eleve, iar pentru 10 eleve nu se poate stabili corespondența deoarece nu sunt înregistrate ambele tipuri de date. Cf. Registrul matricol nr. 5.

⁵⁶ În registrele matricole pentru clasele cu frecvență, după înregistrarea datelor pentru fiecare an școlar, este întocmit, de regulă, un tabel cu statistica anului respectiv. Acesta cuprinde și două rubrici dedicate locului de unde provin elevele, în una din acestea fiind consemnate elevele din orașul Satu Mare iar cele din comitat în cealaltă. În Registrul nr. 3, în care sunt cuprinse elevele particulare, se indică atât locul nașterii, cât și adresa de domiciliu a elevelor.

Școala civilă romano-catolică de fete din Satu Mare

1904 - 1905	124	65	9	12	133 (63,33 %)	77 (36,37 %)
1909 - 1910	169	79	-	30	169 (60,79 %)	109 (39,21 %)
1914 - 1915	159	69	4	48	163 (58,21 %)	117 (41,79 %)
1919 - 1920	160	124 ⁵⁷	7	348	167 (26,13 %)	472⁶ (73,87 %)

Este evident că în clasele cu frecvență sunt majoritare elevele din oraș, însă cele provenite din afara orașului reprezintă procente semnificative. Așa cum era de așteptat, în cazul elevelor particulare, raportul se inversează, fiind majoritare elevele din alte orașe sau din mediul rural. Studiind localitățile de proveniență ale acestora, constatăm că în mare parte acestea erau orașe mici (precum Baia Sprie, Carei, Csenger, Mátészalka), târguri și comune mai mari (precum Seini, Șomcuta Mare, Livada, Medieșu Aurit sau Apa). Mai jos vom ilustra concret aceste afirmații, prezentând originea elevelor particulare, pentru câțiva ani școlari.

În anul școlar 1894-1895 elevele particulare care nu erau localnice proveneau din Carei (19), Baia Sprie (5), Medieșu Aurit (4), Kabola Poliana⁵⁹ (2) și de la o fermă din zona Nagy-Vadas (1)⁶⁰.

În anul școlar 1899-1900 elevele particulare care nu erau localnice proveneau din Baia Sprie (7), Apa (3), Bixad (3), Medieșu Aurit (3), Valea lui Mihai (3), Livada Nouă (2). Câte o elevă își avea domiciliul în Curtuiușeni, Fehérgyarmat⁶¹, Feketeardó⁶², Livada, Jászberény⁶³, Jibou, Nagyecsed⁶⁴, Nyírbátor⁶⁵, Orașu Nou, Recea, Seini, Slatina⁶⁶, Szamosszeg⁶⁷, Tăuții Măgherauș, Terebești, Ulmeni.

În anul școlar 1904-1905 nouă dintre elevele particulare erau din Satu Mare. Celelalte 12 veneau din Botiz (2), Carei (2), Crucișor, Fehérgyarmat (1), Korolevo⁶⁸ (1), Mărtinești, Nagydobos⁶⁹ (1), Seini (1), Turulung (1), Vásárosnamény⁷⁰ (1). Doar două eleve erau din afara comitatului Satu Mare, venind din Bereg și Ugocea.

În 1909-1910 printre elevele particulare nu se regăsește niciuna cu domiciliul în Satu Mare. Acestea veneau din Mátészalka (7), Livada (3), Urziceni (3), Carei (2), Socond (2), Șomcuta Mare (2), Csengerújfalu⁷¹ (2). Câte o elevă provenea din Doba, Fehérgyarmat,

⁵⁷ 43 dintre acestea nu erau din județul Satu Mare.

⁵⁸ Amintim că cele mai multe dintre eleve au susținut examenul la Baia Mare și Baia Sprie cu o comisie de examinare de la Satu Mare.

⁵⁹ Localitate din Ucraina de azi, Kobyletska Poliana.

⁶⁰ În județul Szabolcs-Szatmár-Bereg din nord-estul Ungariei de astăzi.

⁶¹ Oraș în județul Szabolcs-Szatmár-Bereg din nord-estul Ungariei de astăzi.

⁶² Azi Chernotsov, raionul Vinogradov din vestul Ucrainei.

⁶³ Oraș în județul Jász-Nagykun-Szolnok din Ungaria centrală.

⁶⁴ Oraș în județul Szabolcs-Szatmár-Bereg din nord-estul Ungariei de astăzi.

⁶⁵ *Ibidem*.

⁶⁶ Orașel din Maramureșul istoric, situat la nord de Sighetul Marmației, azi în raionul Tyachiv din Ucraina.

⁶⁷ Sat situat lângă orașul Mátészalka din județul Szabolcs-Szatmár-Bereg din nord-estul Ungariei de astăzi.

⁶⁸ Localitate în raionul Vinogradov, Ucraina de vest.

⁶⁹ Sat situat lângă orașul Mátészalka din județul Szabolcs-Szatmár-Bereg din nord-estul Ungariei de astăzi.

⁷⁰ Oraș în județul Szabolcs-Szatmár-Bereg, Ungaria.

⁷¹ Sat în districtul Csenger, județul Szabolcs-Szatmár-Bereg, Ungaria.

Hajdúdorog⁷², Komlódtótfalu⁷³, Nábrád⁷⁴, Micula, Sanislău, Sechereș, și Seini.

În anul școlar 1914-1915 doar o elevă avea domiciliul în afara comitatului Satu Mare, venind din Vylok, comitatul Ugocea, astăzi în Ucraina. Celelalte eleve erau din orașe și sate de pe cuprinsul Sătmarului, doar trei fiind din oraș. Din Ardud erau originare 12 eleve; din Mátészalka – 13; din Șomcuta Mare – cinci eleve, iar din Atea și Rușeni veneau două eleve. Câte o elevă provenea din Berchez, Cărășeu, Cicărlău, Culciu Mic, Nagydobos, Nagyecsed, Sâi, Terebești, Vitka⁷⁵, Vylok⁷⁶, Zsárolyan⁷⁷.

În anul școlar 1919-1920, atât la clasele cu frecvență, cât mai ales la clasele de eleve „particulare” se înregistrează un mare număr de eleve din afara comitatului, dar mai ales din orașul Baia Mare⁷⁸. Majoritatea provenea de la Școala Civilă de Stat de aici și s-a înscris la Satu Mare pentru a-și susține exemenle de final de an⁷⁹.

Pe baza datelor prezentate mai sus, concluzionăm că școala atrăgea eleve de pe tot cuprinsul comitatului Satu Mare - în configurația sa de atunci și, deopotrivă, din așezări situate la limitele comitatelor vecine⁸⁰.

2.5. Originea socială a elevilor

În rândurile următoare vom încerca să prezentăm un profil al elevilor care au urmat cursurile școlii, în funcție de originea lor socială⁸¹. Pentru aceasta am extras din registrele matricole date privind profesia părinților. De regulă este menționată doar profesia tatălui, situația mamei fiind menționată doar în cazul decesului tatălui. Ca și în cazurile precedente, am efectuat studii de caz pentru câțiva ani școlari, pe care i-am considerat reprezentativi, deoarece datele culese pentru ani școlari consecutivi sunt aproape identice și prezentarea lor an de an ar deveni redundantă. Deoarece am regăsit în informațiile documentare o mare diversitate a profesiilor, am încercat să le cuantificăm în câteva domenii reprezentative, pe care le vom reda în tabelul următor. Profesiile foarte rare (restaurator, pădurar, etc.) le-am încadrat la categoria „altele”.

---

⁷² Oraș în districtul Hajdúböszörmény, județul Hajdú-Bihar, Ungaria.

⁷³ Sat în districtul Csenger, județul Szabolcs-Szatmár-Bereg, Ungaria.

⁷⁴ Sat în districtul Fehérgyarmat, județul Szabolcs-Szatmár-Bereg, Ungaria.

⁷⁵ Mică așezare lângă Vásárosnamény, în județul Szabolcs-Szatmár-Bereg, Ungaria.

⁷⁶ Localitate în raionul Vinogradov, Ucraina de Vest.

⁷⁷ Sat în districtul Fehérgyarmat, județul Szabolcs-Szatmár-Bereg, Ungaria

⁷⁸ Amintim că acesta făcea parte din comitatul Satu Mare.

⁷⁹ Nu cunoaștem situația școlii din Baia Mare. Probabil că aceștia i-a fost retras dreptul de publicitate de către autoritățile statului român.

⁸⁰ Elevele din clasele cu frecvență, care nu erau din orașul Satu Mare, veneau cam din aceeași arie geografică și aceleași localități ca și elevele particulare. Cf. datele înregistrate în ANBJS, fond: *Gimnaziul Romano-Catolic de Fete*, inv. nr. 371, Registrul maticol nr. 5. Acest registru cuprinde datele personale ale elevilor din clasele cu frecvență, inclusiv domiciliul acestora, pentru intervalul cuprins între anii 1915-1926.

⁸¹ Până în anul școlar 1919-1920 datele se referă doar la elevele particulare, deoarece nu sunt disponibile informații de acest gen pentru elevele din clasele cu frecvență. Datele provin de la ANBJS fond: *Gimnaziul Romano-Catolic de Fete*, inv. nr. 371, Registrul matricol nr. 3.

Școala civilă romano-catolică de fete din Satu Mare

Profesia (ocupația) părinților	Anul școlar							
	1894-1895	1899-1900	1904-1905	1909-1910	1914-1915	1919-1920\Eleve particulare ⁸²	1919-1920 Eleve din clasele cu frecvență ⁸³	1942-1943 ⁸⁴
Proprietari de moșie	4 (11,42 %)	10 (22,72 %)	7 (33,33 %)	7 (23,33 %)	8 (15,38 %)	7 (9,45 %)	21 (7,95 %)	4 (2,33 %)
Administrator moșie	-	5 (11,36 %)	-	1 (3,33 %)	1 (1,92 %)	-	3 (1,13 50)	-
Industriași; directori fabrică, mină sau bancă	2 (5,71 %)	-	1 (4,76 %)	1 (3,33 %)	1 (1,92 %)	2 (2,70 %)	5 (1,89 %)	4 (2,33 %)
Profesii libere ⁸⁵	1 (2,85 %)	2 (4,54 %)	2 (9,52 %)	3 (10 %)	8 (15,38 %)	2 (2,70 %)	5 (1,89 %)	13 (18,30 %)
Comercianți	3 (8,57 %)	1 (2,27 %)	-	3 (10 %)	2 (3,84 %)	7 (9,45 %)	42 (15,90 %)	5 (2,92 %)
Funcționari	8 (22,85 %)	2 (4,54 %)	6 (28,57 %)	6 (20 %)	7 (13,46 %)	9 (12,16 %)	28 (10,60 %)	38 (22,22 %)
Profesori; învățători și/sau cantori; preoți	3 (8,57 %)	3 (6,81 %)	1 (4,76 %)	6 (20 %)	6 (11,53 %)	5 (6,75 %)	16 (6,06 %)	8 (4,67 %)
Militari, gardieni, jandarmi, polițiști	-	-	-	-	-	6 (8,10 %)	10 (3,78 %)	3 (1,75 %)
Agricultori	-	6 (13,63 %)	1 (4,76 %)	-	5 (9,61 %)	4 (5,40 %)	38 (14,39 %)	43
Mici meseriași	6 (17,14 %)	3 (6,81 %)	3 (14,28 %)	2 (6,66 %)	3 (5,76 %)	13 (17,56 %)	48 (18,18 %)	51 (25,14 %)
Muncitori	-	3 (6,81 %)	-	-	2 (3,84 %)	6 (8,10 %)	43 (16,28 %)	-
Pensionari	-	1 (2,27 %)	-	-	-	-	2 (0,75 %)	-
Mama văduvă	2 (5,71 %)	2 (4,54 %)	-	-	-	1 (1,35 %)	-	-
Orfani de ambii părinți	-	1 (2,27 %)	-	-	-	-	-	-
Altele (servitor, zilier, frizer, chelner etc.)	3 (8,57 %)	2 (4,54 %)	-	-	4 (7,69 %)	2 (2,70 %)	4 (1,51 %)	-
Nu există date (sau sunt indes-cifrabile)	2 (5,71 %)	3 (6,81 %)	-	1 (3,33 %)	5 (9,61 %)	9 (12,16 %)	33 (12,50 %)	15 (8,77 %)
Total (100 %)	35	44	21	30	52	74	264	171

Pe baza datelor din tabel putem conchide că elevele proveneau din familii ce aparțineau burgheziei mici și mijlocii, funcționarilor și intelectualilor, dar și proprietarilor agricoli mai înstăriți, categorii sociale educate și cu disponibilitate financiară pentru a oferi educație unei

⁸² Datele se referă doar la elevele particulare din anul IV.

⁸³ Date extrase din Registrul matricol nr. 5, loc.cit.

⁸⁴ Date extrase din Anuarul Școlii Civile pe anul școlar 1942-1943. Informațiile se referă doar la elevele din clasele cu frecvență.

⁸⁵ Juriști, medici, farmaciști, ingineri, artiști etc.

fete în învățământul secundar. Spre exemplu în 1894-1895, Böszörmenyi Zsigmond, proprietar de moșie, întreținea la școală ca eleve particulare trei fiice, una în anul II de studii și celelalte două în anul III. În același an Báko Anna, fiica directorului minelor de la Baia Sprie absolvă anul III, iar Ilona și Mária, fiicele lui Dukász Endre, constructor și restaurator de orgi din Carei încheiau cu succes anul IV.

Remarcăm faptul că fiicele de muncitori și agricultori aproape că lipsesc dintre elevele particulare, dar sunt bine reprezentate în clasele cu frecvență⁸⁶. Acest fapt se datorează stării materiale mai precare a acestor categorii, care nu își permitau să plătească medietori personali pentru fiicele lor. În schimb, la clasele cu frecvență puteau obține reducerea taxelor școlare, anularea acestora sau chiar burse.

2.6. Situația la învățătură

Fiecare perioadă are exigențele sale educaționale. A studia datele din trecut prin prisma standardelor educaționale actuale ar fi profund greșit. De aceea ne vom limita la prezentarea rezultatelor școlare ale elevilor de altădată, fără a încerca să le extrapolăm în contemporaneitate. Analiza noastră a fost îngreunată de modalitatea de înregistrare a rezultatelor școlare în registrele matricole și în puținele anuare școlare păstrate. După cum am arătat deja, la Școala Civilă Romano-Catolică s-au utilizat calificativele până în trimestrul III al anului școlar 1923-1924 când a fost introdus sistemul românesc cu 10 note. Și sistemul de notare cu calificative a suferit modificări de-a lungul timpului. Totodată, de multe ori în documentele școlare nu sunt consemnate calificativele/mediile anuale, ci doar sunt făcute simple mențiuni, precum „a promovat în an superior” sau „nu a promovat anul”. În aceste condiții centralizarea datelor după un tipar unic este imposibil de realizat. În tabelele următoare ne propunem să prezentăm situația la învățătură pentru câțiva ani școlari pentru care am dispus de date cuantificabile. Am prezentat separat rezultatele elevilor din clasele cu frecvență de ale elevilor particulare, pentru a vedea dacă există diferențe semnificative între cele două tipuri de școlarizare, cu atât mai mult cu cât ideea școlarizării acasă pare a avea tot mai mulți adepți și în zilele noastre.

Anul școlar	Calificativul anual – clase cu frecvență					
	Situația neîncheiată/retrase	Insuficient	Suficient	Bine	Foarte bine	Eminent
1899 - 1900 ⁸⁷	15 (9,43 %)	16 (10,06 %)	10 (6,28 %)	45 (28,30 %)	47 (29,55 %)	26 (16,35 %)
1909 - 1910	6 (2,41 %)	-	24 (9,68 %)	113 (45,56 %)	89 (35,88 %)	16 (6,45 %)
1912 - 1913	7 (2,84 %)	20 (8,13 %)	9 (3,65 %)	92 (37,39 %)	97 (39,43 %)	21 (8,53 %)
1913 - 1914	9 (3,23 %)	13 (4,67 %)	7 (2,51 %)	105 (37,76 %)	107 (38,48 %)	37 (13,30 %)
1914 - 1915	1 (0,44 %)	18 (7,89 %)	30 (13,15 %)	124 (54,38 %)	55 (24,12 %)	Nu se mai acorda
1922 - 1923 ⁸⁸	6 (2,75 %)	21 (9,63 %)	57 (26,14 %)	106 (48,62 %)	28 (12,84 %)	Nu se mai acorda
1942 - 1943 ⁸⁹	6 (3,22 %)	33 (17,74 %)	69 (37,09 %)	61 (32,79 %)	3 (1,61 %)	14 (7,52 %)

⁸⁶ Din categoria muncitorilor cel mai bine reprezentați sunt cei care lucrează la căile ferate. Reprezintă circa o treime din total.

⁸⁷ Din anul școlar 1899-1900 și până în 1914-1915 inclusiv, datele cu privire la situația la învățătură le-am extras din registrele matricole ale anilor respectivi, ANBJS fond: Gimnaziul Romano-Catolic de Fete, inv. nr. 371.

⁸⁸ Datele le-am extras din Anuarul Școlii Civile: 1922-1923, , pp. 3-7.

⁸⁹ Pentru anul școlar 1942-1943 datele le-am extras din Anuarul Școlii Civile: 1942-1943, p. 24.

Școala civilă romano-catolică de fete din Satu Mare

Anul școlar	Calificativul anual – eleve particulare					
	Situația neîncheiată/ retrase	Insuficient	Suficient	Bine	Foarte bine	Eminent
1899 – 1900 ⁹⁰	11 (25 %)	2 (4,54 %)	6 (13,63 %)	8 (18,18 %)	12 (27,27 %)	5 (11,36 %)
1909 – 1910	-	1 (3,33 %)	2 (6,66 %)	20 (66,66 %)	6 (20 %)	1 (3,33 %)
1912 - 1913	1 (2,70 %)	2 (5,40 %)	2 (5,40 %)	17 (45,94 %)	13 (35,13 %)	2 (5,40 %)
1913 - 1914	2 (4,08 %)	7 (14,28 %)	7 (14,28 %)	26 (53,06 %)	8 (16,32 %)	-
1914 - 1915	-	5 (9,61 %)	9 (17,30 %)	36 (69,23 %)	2 (3,84 %)	-
1922 - 1923 ⁹¹	21 (23,07 %)	8 (8,79 %)	19 (20,87 %)	42 (46,15 %)	1 (1,09 %)	Nu se mai acorda
1942 - 1943 ⁹²	-	26 (19,84 %)	62 (47,32 %)	41 (31,29 %)	2 (1,52 %)	-

Din analiza datelor din cele două tabele rezultă că majoritatea elevelor din clasele cu frecvență se situau în jurul calificativelor „Bine” și „Foarte bine”, în timp ce elevele particulare se grupează la calificativul „Bine”. Această situație nu mai este valabilă în perioada celei de-a doua conflagrații mondiale, când cele mai multe eleve de la cursurile cu frecvență sunt valorizate cu calificativele „Suficient” și „Bine”, iar elevele particulare obțin aceleași rezultate. În cazul ambelor tipuri de școlarizare accesul la „Foarte Bine” și „Eminent” pare extrem de dificil, ceea ce ne duce cu gândul la îndeplinirea standardelor de evaluare față de perioada anterioară.

O altă observație care se impune este aceea că în anii superiori crește procentajul elevelor cu claificative bune și scade procentajul celor cu calificative inferioare. Spre exemplu, în anul școlar 1899-1900, în clasele cu frecvență am identificat 16 eleve cu calificativul „Insuficient”. Doar două proveneau din anul IV, în timp ce șase erau din anul I. În 1922-1923 în anul IV nicio elevă nu a primit acest calificativ, în timp ce în anul I sunt șapte eleve în această situație. În același timp, în anul I erau doar două eleve cu calificativ „Foarte bine”, în timp ce în anul IV erau nouă eleve ce primiseră acest calificativ maxim la acea dată. Această situație se datorează desigur trierii elevelor în funcție de aptitudinile și interesul lor pentru studiu și explică, în parte, micșorarea numărului de eleve în clasele superioare.

Nu lipsesc elevele care nu îndeplinesc standardele minimale și care primind calificativul „Insuficient” rămân repetente. Din nou este evident că procentajul acestora crește în jurul anului 1940. Multe din elevele care au primit calificativul anual „Suficient” rămâneau corigente la una sau mai multe materii. De exemplu, în anul școlar 1899-1900, din cele șase eleve particulare, care au încheiat anul școlar cu calificativul general „Suficient”, cinci au fost inițial corigente. Ulterior acestea au promovat examenul de corigență, fiind clasificate cu acest calificativ care asigură promovarea „la limită”.

Examenele de absolvire a școlii nu erau facile. Drept dovadă, la finalul anului școlar 1922-1923, dintre cele 55 de absolvente (41 din clasa cu frecvență și 14 eleve particulare) - s-au prezentat la examen doar 32. Acestea au promovat examenul, însă fără rezultate spectaculoase, ceea ce arată încă o dată exigența evaluatorilor (11 au primit calificativul general „Suficient”, 17 - „Bine” și trei dintre ele - „Foarte bine”)⁹³.

⁹⁰ Datele pentru anii școlari 1899-1900, 1909-1910, 1912-1913, 1913-1914 și 1914-1915, le-am extras din Registrul matricol nr. 3, ANBJS fond: Gimnaziul Romano-Catolic de Fete, inv. nr. 371.

⁹¹ Datele le-am extras din Anuarul Școlii Civile: 1922-1923, pp. 3-7.

⁹² Pentru anul școlar 1942-1943 datele le-am extras din Anuarul Școlii Civile: 1942-1943, p. 24.

⁹³ Anuarul Școlii Civile: 1922-1923, p. 7.

2.7. Problema absenteismului școlar

Am extras din registrele matricole absențele elevelor din clasele cu frecvență, acolo unde acestea au fost consemnate. Ne-am propus astfel să obținem o imagine a fenomenului absenteismului școlar în acea epocă.

An școlar	Număr mediu de absențe pe elevă				Media absențelor elevă/ an școlar
	An I	An II	An III	An IV	
1899 - 1900 ⁹⁴	39,48	40,58	28,19	34,54	35,87
1909 - 1910 ⁹⁵	49,72	48,13	41,98	41,07	45,22
1919 - 1920 ⁹⁶	47,20	35,30	42,90	58,15	45,88
1920 - 1921 ⁹⁷	47,53	44,47	73,09	89,32	63,60
1940 - 1941 ⁹⁸	36,13	-	-	-	36,13

În anul școlar 1899-1900 media este de 35,87 absențe/elevă, dar în timp ce există opt eleve care nu au nicio absență se remarcă o elevă cu 297 și multe altele care depășesc 150 de absențe. În anul II remarcăm o elevă cu 72 de absențe în total, din care 26 nemotivate. Datorită situației școlare și absentării nemotivate a rămas repetentă. În aceeași situație era o elevă de anul III, care are doar 13 absențe, toate nemotivate și de asemenea, rezultate slabe la învățătură. În anul școlar 1909-1910 au existat 13 eleve fără nicio absență, dar și o elevă cu 265, toate motivate pe caz de boală. Frecvent apar eleve cu peste 100 de absențe.

Numărul de absențe pe elevă pare foarte ridicat în comparație cu zilele noastre. Remarcăm raritatea elevelor cu absențe nemotivate și măsurile drastice la adresa acestora. Datele sunt destul de apropiate de cele obținute pentru elevele Școlii Primare Romano-Catolice.

3. Personalul didactic

Corpul didactic era format în cea mai mare parte din călugărițe ale ordinului Surorilor Carității Sf. Vincențiu de Paul. Cele mai multe erau formate în propria școală din Satu Mare, Școala Normală Superioară, înființată în 1894, care pregătea profesoare pentru școli civile. Acestora li se adăugau profesorii de religie desemnați de către episcopie. În continuare prezentăm personalul didactic, care a activat în școală⁹⁹. Pentru fiecare cadru didactic menționăm doar acei ani de activitate în școală despre care deținem dovezi certe.

Profesoare – călugărițe

Ádám M. Honorata: 1940-1941. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1922¹⁰⁰. A predat istorie, geografie și limba franceză. A predat și la Liceul

⁹⁴ Date extrase din Registrul matricol nr. 2, ANBJS, fond Gimnaziul Romano-Catolic de Fete, inv. nr. 371.

⁹⁵ Date extrase din Registrul matricol nr. 4.

⁹⁶ Ibidem.

⁹⁷ Date extrase din Registrul matricol nr. 6.

⁹⁸ Date extrase din Registrul matricol nr. 9.

⁹⁹ Reconstituirea am realizat-o după semnăturile din registrele matricole. Pentru anii școlari 1922-1923 și 1942-1943 ne-au stat la dispoziție și anuarele școlii, iar pentru anii 1941-1941, 1942-1943 și 1943-1944 au fost utile și trei registre de procese-verbale aflate în custodia Arhivelor Episcopiei Romano-Catolice de Satu Mare (nu sunt fondate).

¹⁰⁰ Profesoarele de la Școala Civilă, ce au absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare, le-am identificat în Registrul Matricol al Școlii Normale Superioare Romano-Catolice de Fete din Satu Mare (Registrul nr. 2), păstrat în Arhivele Episcopiei Romano-Catolice de Satu Mare, fond:

de Fete Romano-Catolic încă din 1922.

Agárdy M. Alda: 1940-1946. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1920. A predat geografie, istorie și limba maghiară. A fost director al Școlii Civile din ianuarie 1942 și până în 1946. A predat și la Liceul de Fete Romano-Catolic încă din 1920.

Alunár M. Assiola: 1920-1923. A predat limba română.

Bartos M. Angelica: 1920-1922 A predat geografie și limba maghiară.

Borsody M. Bernadette: 1901-1902

Borsody M. Erzsébet: 1916-1919. A predat științele naturii, chimie și educație pentru sănătate. A predat și la Liceul de Fete Romano-Catolic.

Bóth M. Klara/Clara: 1941-1947. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1922. A predat geografie, istorie și limba maghiară. A fost director al Școlii Civile în anul școlar 1946-1947. A predat și la Liceul de Fete Romano-Catolic, instituție în cadrul căreia a îndeplinit și funcția de director (cel din urmă, între 1947-1948).

Borz M. Lerina: 1922-1923. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1922. A predat caligrafie, istorie, limba și literatura maghiară.

Bud M. Magda: 1941-1944. A predat limba română, limba franceză și muzică. A predat și la Liceul de Fete Romano-Catolic și la Școala Normală de Învățătoare.

Budaházi M. Imelda: 1904-1906

Castelli/Kastelli M. Cornelia/Kornélia: 1890-1902. A predat istorie și geografie. O regăsim inițial ca învățătoare la Școala Primară apoi și printre profesoarele de la Școala Normală Superioară Romano-Catolică, Școala Normală de Educatoare, de Învățătoare și de la Liceul de Fete Romano-Catolic.

Csuvara M. Immaculata: 1907-1910. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1906.

Déry M. Everilda: 1904-1924. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1900. A predat caligrafie, istorie, limba maghiară și limba germană.

Dőry M. Leontia: 1906-1913. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1910. A predat desen și caligrafie. A predat și la Liceul Romano-Catolic de Fete, dar și la școala absolvită și la la Școala Normală Romano-Catolică de Învățătoare.

Drágus M. Chrysteta: 1941-1945. Maestră de lucru de mână pentru fete. A predat și la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Erdélyi M. Hermilla: 1923-1924. Profesoară de muzică și gimnastică.

Fábian M. Florentin: 1893-1894

Franck M. Philothea: 1918-1919. A predat geografie, limba germană și stilistică.

Fridrik M. Fidelis: 1894-1895. Între 1894-1896 a predat și la Școala Normală Romano-Catolică de Educatoare (limba maghiară, caligrafie, istorie și geografie).

Goricski/Goricsky M. Salvatoris: 1913-1914. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1913. A predat limba maghiară. Va preda aceeași materie și la Școala Normală Superioară Romano-Catolică, la Școala Normală de Învățătoare Romano-Catolică și la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Göbl M. Anisia: 1891-1894. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1896.

Hannig M. Kazimira: 1897-1898. A funcționat și ca învățătoare la Școala Primară.

Hejj M. Speciosa: 1917-1918. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1911. A predat geografie și limba maghiară.

Jarosiewicz/Jarusiewicz M. Alice: 1941-1944. Profesoară cu studii superioare. A predat și la Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare.

Liceul Romano-Catolic de Fete.

Kassay M. Evangelista: 1906-1928. A predat matematică. A fost inițial învățătoare la Școala Primară. A fost un timp director adjunct al Școlii Civile, iar între februarie 1923 și 1926 director. A funcționat și la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Kinál M. Benigna: 1941-1944. A predat limba română. A predat geografie, științele naturii și educație morală și la Liceul Romano-Catolic de Fete și la Școala Normală de Învățătoare.

Kind M. Cherubin: 1941-1942

Kocsis M. Antida: 1941-1944

Koepping M. Mercedes: 1908-1911. A predat anterior și la Școala Civilă Romano-Catolică de Fete din Sighet¹⁰¹.

Konvicska M. Adelheid: 1890-1893

Kovács M. Bellarina: 1944-1945

Kovács M. Beata: 1941-1942. A predat caligrafie și desen.

Kovács M. Oktávia: 1898-1905

Kresnyák M. Anselma: 1903-1904. Va preda și la Școala Normală Romano-Catolică de Învățătoare.

Krizsmanek M. Virgilia: 1922-1924. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1922. A predat geografie, istorie și limba maghiară și la Liceul Romano-Catolic de Fete. A funcționat câțiva ani și la Școala Normală.

Kubovits M. Engelberta: 1894-1898. A predat matematică și științele naturii. O regăsim și printre profesorele de la Școala Normală Superioară Romano-Catolică și Școala Normală Romano-Catolică de Educatoare unde a predat și chimie, educație civică și contabilitate.

Lakos M. Marillac: 1917-1918; 1941-1942. A predat geografie, istorie și limba maghiară. A fost profesoară și la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Lakos M. Clarentia: 1920-1923. Profesoară de lucru de mână pentru fete și desen. A funcționat și ca învățătoare la Școala Primară (1919-1920).

Lengyel M. Ladisla: 1890-1891

Lőrincz M. Augusta: 1941-1943. A predat limbile germană, franceză și maghiară. A fost profesoară și la Liceul Romano-Catolic de Fete și la Școala Normală de Învățătoare. .

Lustaler M. Edigna: 1900-1901

Nagy M. Bertilla: 1907-1915. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1906. A predat științele naturii. A fost inițial învățătoare la Școala Primară. Va preda și la Școala Normală Superioară Romano-Catolică. Este printre cele mai longevive cadre didactice dintre surorile milostive de la Satu Mare.

Németh M. Stilla: 1898-1921. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1912. A predat geografie istorie, limba maghiară și desen, inclusiv la școala absolvită.

Óberth/Ormódi M. Annuntiata: 1940-1945. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1922. A predat matematică, științele naturii și desen. A predat și la Școala Normală Superioară Romano-Catolică între 1921-1923 și la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Osvald M. Aquina: 1914-1917. Maestră de lucru de mână pentru fete.

Palkovits M. Clarentia: 1902-1907

Parner M. Neita: 1915-1916

Paulus M. Basilia: 1897-1904. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1897. Va preda desen și la Școala Normală Superioară Romano-Catolică.

Póngracz M. Viktoria: 1921-1924. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică

¹⁰¹ Vánk Sándor, *op.cit.*, p. 40.

Școala civilă romano-catolică de fete din Satu Mare

de Fete din Satu Mare în 1904. A predat științele naturii, geografie, chimie, fizică, igienă și economie. A predat și la școlile Ordinului Sf. Vincențiu de la Sighet¹⁰².

Ragyina M. Marcella: 1917-1918.

Rasztovich M. Aquila: 1919-1920. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1910. A predat istorie, limba germană și lucru de mână pentru fete. Va preda și la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Reszler M. Bonaventura: 1944-1945. A predat limba franceză. Absolventă de studii superioare la Cluj. A funcționat și la Liceul Romano-Catolic de Fete

Ruber M. Colombieris: 1941-1944. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1922. A predat științele naturii, inclusiv la Liceul Romano-Catolic de Fete. Din 1942 apare cu numele schimbat în Raskóczi M. Colombieris.

Strobentz M. Remigiah: 1916-1920. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1910. A predat geografie, științele naturii și limba maghiară. A funcționat și la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Szabó M. Carola: 1910-1912. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1906.

Szabó M. Gonsalva: 1899-1900. A funcționat și ca învățătoare la Școala primară (1898-1899).

Szabó M. Honória: 1894-1898. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1896. Va preda și la aceasta.

Szabó M. Jolandis: 1919-1921. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1919. A predat geografie, limba germană și limba maghiară.

Száráz M. Digna: 1915-1916

Tamás M. Carmella: 1941-1944. A predat matematică, fizică și științele naturii inclusiv la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Teleky M. Desideria: 1940-1941. Maestră de lucru manual și gospodărie. A predat și la Liceul Romano-Catolic de Fete și la Școala Normală Romano-Catolică de Învățătoare.

Tempfli M. Tarsitia: 1941-1942. Profesoară cu studii superioare de limba germană, limba maghiară, istorie. A predat și la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Tersánszky M. Edvina/Edwina: 1921-1922. A predat limba maghiară și la Școala Normală Romano-Catolică de Educatoare, dar și la Școala Normală Superioară Romano-Catolică.

Tóth M. Theodosia: 1896-1897. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1897. A funcționat și ca învățătoare la Școala Primară.

Trampusch M. Francisca: 1941-1942. Profesoară cu studii superioare de limba germană, limba franceză, limba maghiară. A predat și la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Ulicsák M. Xaveria: 1941-1943. A predat caligrafie și desen, inclusiv la Liceul Romano-Catolic de Fete.

Varga Erzsébet: 1942-1943. Profesoară de educație fizică. la Școala Comercială de Fete de Stat. Nu era călugăriță.

Virág M. Rosina: 1895-1897.

Vlaszáts M. Aloisia: 1891-1894. A predat științele naturii și la Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete și la Școala Normală Romano-Catolică de Educatoare.

Wimmerth M. Clarissa: 1916-1917, 1943-1944. A fost inițial învățătoare, apoi a absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1911. A predat istorie și limba maghiară.

Zsámba M. Doloris: 1913-1915. A predat limba maghiară, istorie și desen.

Zsigráy M. Veréna: 1898-1899. A absolvit Școala Normală Superioară Romano-Catolică de Fete din Satu Mare în 1906.

¹⁰² *Ibidem.*

Radu David

Profesori de religie/capelani/îndrumători spirituali

Gyulai Mihaly: 1922-1923 – religie confesiunea romano-catolică

dr. Korlat Ferenc: 1941-1942 – religie confesiunea romano-catolică

dr. Szász Ince: 1942-1943 – religie confesiunea romano-catolică

Lemeni Romul: 1942-1943 – greco-catolic român

Ulicsák Béla: 1942-1943 – greco-catolic maghiar

Soós Lajos: 1942-1943 – reformat

Olasz Pacifik: 1943-1944 – religie confesiunea romano-catolică.

Directori

1890-1894 - ?

Castelli/Kastelli M. Cornelia/Kornélia¹⁰³ : 1894-1902. Profesoară de istorie și geografie. A predat la aproape toate școlile coordonate de călugărițele din ordinul Sf. Vincențiu de la Satu Mare, fiind printre cele mai longevive cadre didactice ale congregației.

Hehelein Károly¹⁰⁴: 1902-1911. Canonic și prelat papal a fost și director al Gimnaziului Romano-Catolic de Băieți la finalul secolului al XIX-lea.

Benkő József: 1911-1923. Teolog și canonic al Episcopiei de Satu Mare. A decedat la 22.02.1923¹⁰⁵.

Kassay M. Evangelista: februarie 1923-1926. A predat matematică. A fost mult timp director adjunct al școlii.

Popovics M. Ancilla: 1940-1942 (ianuarie) – era directoarea Liceului Romano-Catolic de Fete, Școala Civilă aflându-se sub conducerea acesteia până în ianuarie 1942.

Agárdy M. Alda: 1942 (ianuarie) - 1946. Era absolventă a Școlii Normale Superioare Romano-Catolice de Fete din Satu Mare din anul 1920.

Bóth M. Klara: 1946-1947. Era absolventă a Școlii Normale Superioare Romano-Catolice de Fete din Satu Mare din anul 1922. Din 1959 și până în 1991 a fost superioara ordinului Sf. Vincențiu la Satu Mare¹⁰⁶.

Radu David

Colegiul Național „Ioan Slavici” Satu Mare

Satu Mare, RO

raduholod@yahoo.com

---

¹⁰³ Este posibil ca aceasta să fi îndeplinit funcția de director și înainte dar nu avem date în acest sens. Ea semnează ca director pentru prima dată la finele anului școlar 1894-1895 în Registrul Matricol nr. 3 (care cuprinde elevele particulare) - ANBJS fond: Gimnaziul Romano-Catolic de Fete, inv. nr. 371.

¹⁰⁴ O scurtă biografie a acestuia în Tempfli Imre, Sipos Ferenc, *A szatmári római katolikus egyházmegye író papjai*, Szatmárnémeti, 2000, pp. 85-86.

¹⁰⁵ *Anuarul Școlii Civile pe anul 1922-1923*, p. 2.

¹⁰⁶ Cf. Bura László, Ilk, Antal József, *A Páli Szent Vincéről nevezett Szatmári Irgalmas Nővérek 1842-1892*, „Gloria”, Nyomda, Kolozsvár, 1992, p. 16.

Școala civilă romano-catolică de fete din Satu Mare

*Clădirea utilizată de Școala Civilă Romano-Catolică de Fete construită în 1892
(corp B – Colegiul Național „Ioan Slavici Satu Mare”).*

Fațada nordică (dinspre curte) a aceleiași clădiri.

Sor- szám	Tanuló neve	Szüle- tési éve és napja	Születési helye	Vallása	Erköletesi magaviselete	Szorgalom	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv				Német nyelv	Mennyiségiani tárgyak	
								Olvásás és nyelvtan	Írálytan	Irodalom történet	Fogalmazás		Számítás	Mértan
24	Kentye Erzsébet	1802. aug. 11.	Lagymadaras. (Batnár vm.)	gk.	jó	kellő	jó	~	~	elég sígés	~	elég sígés	jó	~
25	Tóka Terézia	1800. jan. 11.	Kezencsifala. (Batnár vm.)	gk.	jó	kellő	jéles	~	~	jéles	~	jó	jó	~
26	Schön Anna	1807. febr. 6.	Batnár-Németi	iev.	jó	kellő	jó	~	~	elég sígés	~	elég sígés	elég sígés	~
27	Sonnenfeld Etta	1805. dec. 2.	Batnár-Németi	iev.	jó	kellő	jéles	~	~	jó	~	jó	jó	~
28	Luta Terézia	1803. febr. 22.	Kezencsifala. (Batnár vm.)	gk.	szabályos	kellő	jéles	~	~	jó	~	jó	elég sígés	~
29	Surgu Borbála	1804. márc. 29.	Datio. (Batnár vm.)	rk.	jó	kellő	jéles	~	~	jó	~	jó	jó	~
30	Szász Terézia	1803. dec. 7.	Émihályfalva. (Bihar vm.)	gk.	jó	diszi- plina	jéles	~	~	jéles	~	jó	jó	~
31	Friedrich Margit	1805. juli 28.	Batnár-Németi	rk.	jó	kellő	jéles	~	~	jó	~	elég sígés	jó	~
	Szatmári Anna	1806. márc.	Batnár-Németi	rk.	szabályos	válto	jéles	~	~	elég sígés	~	elég sígés	elég sígés	~

Pagini din Registrul matricol nr. 4 al Școlii Civile Romano-Catolice de Fete.
AN BJ SM fond: Gimnaziul Romano-Catolic de Fete, inv. nr. 371.

A szatmári róm. kath. polgári iskola I. osztályának anyakönyve													
Tanulásban való előmenetele													
neve	Szüle- tési éve és napja	Születési helye	Vallása	Erköletesi magaviselete	Szorgalom	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv				Német nyelv	Mennyiségiani tárgyak	
							Olvásás és nyelvtan	Írálytan	Irodalom történet	Fogalmazás		Számítás	Mértan
ria	1898. dec. 11.	Érdöd. Batnár vm.	róm. kath.	pél- dás.	kellő	jéles.	jéles.	~	~	jó.	jéles.	jó.	jó.
na	1899. jan. 4.	Batnár-Németi	róm. kath.	pél- dás.	kellő	ki- tünő.	jó.	~	~	jó.	jó.	jó.	jó.
in	1898. nov. 6.	Batnár-Németi	ára- elita.	diszi- plina.	kellő.	jó.	jó.	~	~	jó.	elég sígés	jó.	jó.
na	1898. okt. 27.	Batnár-Németi	gör. kath.	diszi- plina.	vál- tozó.	jó.	elég sígés.	~	~	elég sígés.	elég sígés.	jó.	elég sígés
ia	1899. márc. 25.	Thass. Szabolcs vm.	iev. ref.	pél- dás.	kel- lő.	ki- tünő.	jéles.	~	~	jéles.	jó.	jó.	jó.
Hona	1900. febr. 6.	Bjlini. Bosnia.	róm. kath.	diszi- plina.	vál- tozó.	jéles.	jó.	~	~	jó.	ki- tünő.	jó.	elég sígés

Pagini din Registrul matricol nr. 4 al Școlii Civile Romano-Catolice de Fete.
AN BJ SM fond: Gimnaziul Romano-Catolic de Fete, inv. nr. 371.

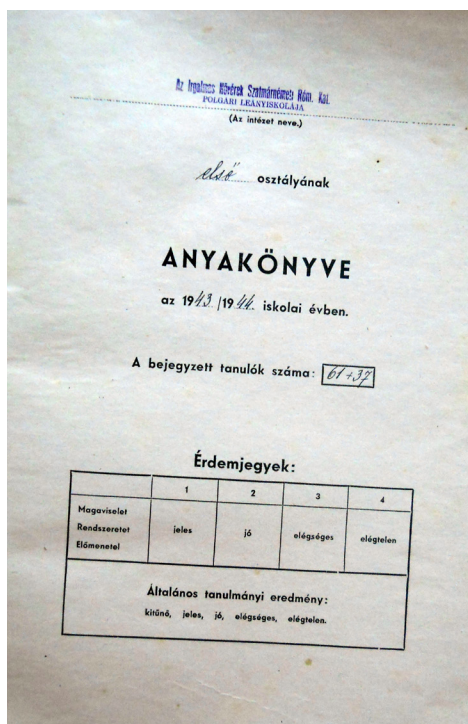
Școala civilă romano-catolică de fete din Satu Mare

Sor- szám	A tanuló adatai*	A szülők (gondviselő) adatai	Előző bizonyítványát	(Géztöndíj, segélydíj, felmentés, felvétel az 1939. IV. 1.-c. alapján stb.)
47.	<i>Likszai Erzsébet</i>	Neve: <i>Likszai Mária</i> Foglalkozása: <i>arhátos</i> Lakása (község): <i>Kolozsvár</i> Ulica, házszám: <i>Messeli utca, 35.</i> Az anya szüle- tési neve: <i>Likszai Erzsébet</i>	melik iskolában: <i>Kolozsvár</i> <i>Likszai Erzsébet</i> hányadik osztályról: <i>nyolcadik</i> ismétlő v. magán- tanulói minőségben: mikor kapta? <i>1943. jún. 9.</i>	
	Születési ideje: 19 <i>22</i> év <i>júl.</i> hó <i>24.</i> n. helye: <i>Bukarest</i> Vallása: <i>római kat.</i> Anyanyelve: <i>magyar</i>		Bizonyítvány	
	Tantárgyak	Félévi értesítő	Jegyzet (A tanuló évszói kilépése, célindas elhárítása vagy kizárása, egyéb észrevétel.)	Jegyzet (A tanuló évszói kilépése, célindas elhárítása vagy kizárása, egyéb észrevétel.)
	Magaviselet	Érdemjegyek (betűkkel)	Érdemjegyek (betűkkel)	
	Hit- és erkölcsstan	<i>jó</i>	<i>jó</i>	
	Magyar nyelv	<i>jeles</i>	<i>jeles</i>	
	Német nyelv	<i>elégőséges</i>	<i>elégőséges</i>	
	Ismeretlen <i>Román nyelv</i>	<i>elégőséges</i>	<i>elégőséges</i>	
	Földrajz	<i>jó</i>	<i>jó</i>	
	Növény- és állattan	<i>elégőséges</i>	<i>elégőséges</i>	
	Ásvány- és vegytan	<i>jó</i>	<i>jó</i>	
	Természettan	<i>elégőséges</i>	<i>elégőséges</i>	

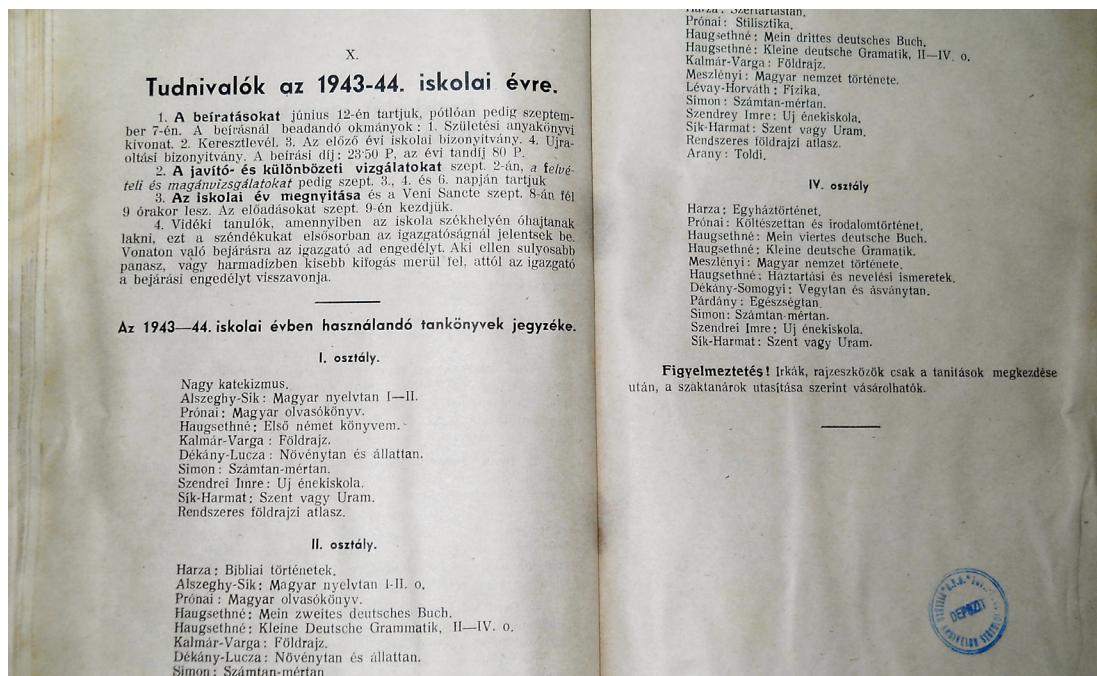
Pagină din Registrul matricol nr. 12 al Școlii Civile Romano-Catolice de Fete.
AN BJ SM fond: Gimnaziul Romano-Catolic de Fete, inv. nr. 371.

Ștampila Școlii Civile Romano-Catolice de Fete în anul școlar 1943-1944.

Pagină din Registrul matricol nr. 12 al Școlii Civile Romano-Catolice de Fete.
AN BJ SM fond: Gimnaziul Romano-Catolic de Fete, inv. nr. 371.

Anuarul Școlii Civile Romano-Catolice din Satu Mare pe anul școlar 1942-1943. Sunt prezentate activitățile de deschidere a anului școlar următor și lista manualelor ce vor fi utilizate.